

Människohandel med barn för sexuella ändamål i Sverige

Gisela Priebe, Lunds universitet och Barnafrid, Linköpings universitet

Linda Jonsson, Barnafrid, Linköpings universitet

Åsa Landberg, Stiftelsen Allmänna Barnhuset

Barnkonventionen

Artikel 34:

Konventionsstaterna åtar sig att skydda barnet mot alla former av sexuellt utnyttjande och sexuella övergrepp. För detta ändamål ska konventionsstaterna särskilt vidta alla lämpliga nationella, bilaterala och multilaterala åtgärder för att förhindra;

- (a) att ett barn förmås eller tvingas att delta i en olaglig sexuell handling.
- (b) att barn utnyttjas för prostitution eller annan olaglig sexuell verksamhet.
- (c) att barn utnyttjas i pornografiska föreställningar och i pornografiskt material.

Artikel 35:

Konventionsstaterna ska vidta lämpliga nationella, bilaterala och multilaterala åtgärder för att förhindra bortförande och försäljning av eller handel med barn för varje ändamål och i varje form.

Människohandel med barn

Barnet

- rekryteras
- transporteras
- inhyses eller tas emot
- för att utnyttjas (exploateras).

Inte nödvändigt att barnet har påverkats genom tvång, vilseledande eller utnyttjande av dess utsatta belägenhet.

Olika typer av utnyttjande

- **Prostitution eller andra former av sexuell utnyttjande**
- Tvångsarbete och slaveri
- Avlägsnande av organ
- Krigstjänst
- Annan verksamhet i en situation som innebär nödläge för den utsatte

Människohandel med barn för sexuella ändamål

- Exploatering för ersättning (t.ex. prostitution) eller utan ekonomisk vinst (t.ex. tvångsgifte)
- Barnet förs till Sverige för att utnyttjas här
- Barnet har utnyttjats medan det har levt i annat land eller på väg till Sverige
- Barnet bor redan i Sverige och utnyttjas inom landet

Aktuell fråga

- Just finns många flyktingbarn eller andra barn med utländsk bakgrund i Sverige, ensamma eller tillsammans med familj eller andra vuxna
- Troligt att många har varit med om eller bevittnat människohandel för sexuella ändamål
- Sårbar situation även i Sverige
- Viktigt att uppmärksamma och rehabilitera dessa barn
- Viktigt att uppmärksamma människohandel av barn för sexuella ändamål inom Sverige, även barn födda/uppvuxna i Sverige

Handlingsplan 2016 – 2018 till skydd för barn mot människohandel, exploatering och sexuella övergrepp

Bland annat

- Nationell samordning och samverkan mot människohandel med barn (Länsstyrelsen i Stockholm)
- Öka kunskapen om varför ensamkommande barn försvinner och om särskilt utsatta grupper barn
- Genomlysning av ärenden om misstänkt människohandel med barn mellan 2015-2016

Anmälda och lagförda brott

Hela landet, källa: brå

	År							
	2016 antal	2015 antal	2014 antal	2013 antal	2012 antal	2011 antal	2010 antal	2009 antal
Människohandel för sexuella ändamål	81	58	31	40	21	35	32	31
... därav med barn under 18 år	15	11	5	11	9	10	7	9
Lagförda huvudbrott, domslut		2	-	2	9	2	6	4

Skolundersökningen 2014

Unga sex och Internet – i en föränderlig värld

Carl Göran Svedin (red)

Gisela Priebe

Marie Wadsby

Linda Jonsson

Cecilia Fredlund

Stiftelsen
Allmänna Barnhuset

li.u LINKÖPINGS
UNIVERSITET

Genomfördes 2014
5 839 elever i år 3 på gymnasiet, 18 år

Första gången frågor om
människohandel ställdes i
en skolenkät

Frågorna om människohandel

”Med människohandel menas att en person under 18 år sexuellt utnyttjats genom att någon/några rekryterat, transporterat eller inhyst honom/henne med syfte att tjäna pengar. Personen kan ha transporterats till Sverige från annat land men människohandel kan även ske inom Sveriges gränser.

- Vet du någon som varit med om människohandel?
- Har du varit med om människohandel?”

Svarsalternativ: Ja - Nej

Vet någon eller själv varit med om människohandel

	Totalt N=5718- 5734 % (n)	Killar N=2522- 2530 % (n)	Tjejer N=3142- 3150 % (n)	Indelningen passar inte N=52 % (n)
Vet någon som varit med om människohandel*	5,7 (327)	5,9 (150)	5,6 (176)	1,9 (1)
Har varit med om människohandel**	1,1 (62)	1,3 (34)	0,8 (26)	3,8 (2)

* 105 deltagare svarade inte på frågan

** 121 deltagare svarade inte på frågan

Varit med om människohandel - Boendeform och utländsk bakgrund

	Ja %	Nej %	<i>p</i>
<u>Boendeform</u>			
Båda föräldrar eller växelvis boende	65	72	
En förälder med eller utan ny partner	25	21	
Själv, med syskon eller sambo	8	7	
Familjehem eller institution	2	1	.304
<u>Utländsk bakgrund</u>			
Ja	26	18	
Nej	74	82	.092

Varit med om människohandel – Självkänsla och traumasymptom

	Ja Medelvärde	Nej Medelvärde	<i>p</i>
<u>Självkänsla (Rosenberg)</u>	21,3	21,1	.848
<u>Traumasymptom (TSCC)</u>			
Ångest	6,2	4,7	.056
Depression	5,9	5,1	.335
Posttraumatisk stress	8,4	6,2	.027
Dissociation	7,7	6,0	.056
Ilcka	6,0	4,1	.018
Sexuella bekymmer	4,2	2,2	.001
Kritiska symptom	3,3	1,7	.015

Varit med om människohandel – Erfarenhet av sexuella övergrepp och sälja sex

	Totalt			Män			Kvinnor		
	Ja %	Nej %	<i>p</i>	Ja %	Nej %	<i>p</i>	Ja %	Nej %	<i>p</i>
Sexuella övergrepp									
- Inget	69,	79,5		75,0	91,0		64,0	70,8	
- Ej penetrerande	8	14,2		10,7	6,4		20,0	20,2	
- Penetrerande	15,	6,3	.039	14,3	2,6	.005	16,0	9,0	.425
övergrepp	1								
	15,								
	1								
Sålt sex	1,7	0,8	.375	2,9	1,0	.308	0	0,5	1.000

Begränsningar

Studien nådde endast de som

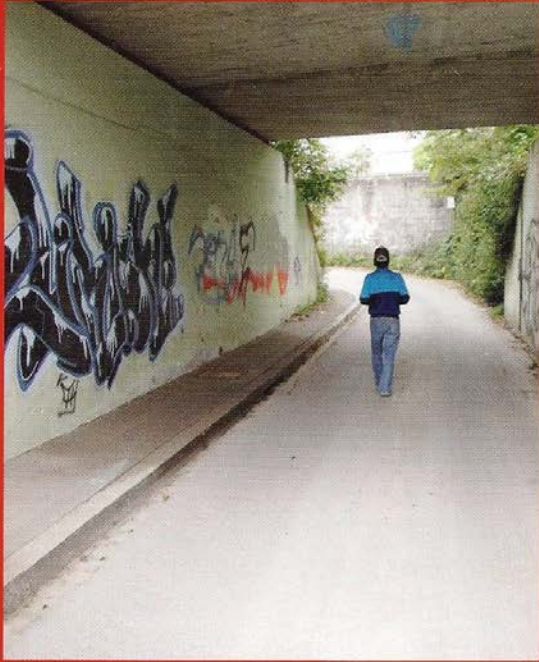
- gick i skolan
- talade svenska tillräckligt bra för att svara på enkäten
- valde att svara på frågan om människohandel

Kan vara svårt att förstå frågan.

- Förvånansvärt många svarade att de visste någon som varit med om människohandel eller själva varit med om det.
- En fjärdedel har utländsk bakgrund.
- Särskilt svårt för socialtjänsten och andra myndigheter att identifiera svenskfödda barn och ungdomar som är utsatta för människohandel för sexuella ändamål?

Angeläget att upprepa frågan i kommande undersökningar.

DEN LÅNGA RESAN

Möten med barn som misstänks vara utsatta
för människohandel och sexuell exploatering

Den långa resan

Möten med barn som misstänks vara utsatta
för människohandel eller sexuell
exploatering

Åsa Landberg, Linda Jonsson, Carl Göran
Svedin

Risikfaktorer för människohandel

(Greenbaum et al , 2014)

- Individ
- Familj
- Närsamhälle
- Samhälle

Den långa resan- fem stadier av människohandel (Zimmerman et al, 2003)

- Innan avresan
- Resa och genomresa
- Destinationsstadiet
- Förvar, avvisning och brottsutredning
- Anpassning och återanpassning

Möten med barn

- Säkerhetsplanering
- Stöd till en trygg och strukturerad vardag
- Traumamedveten omsorg
  - att känna till tidigare och pågående trauman i barnets liv
  - att förstå vilken roll våld, övergrepp och andra trauman spelar och att utveckla metoder för de som drabbas

The three pillars of transforming care

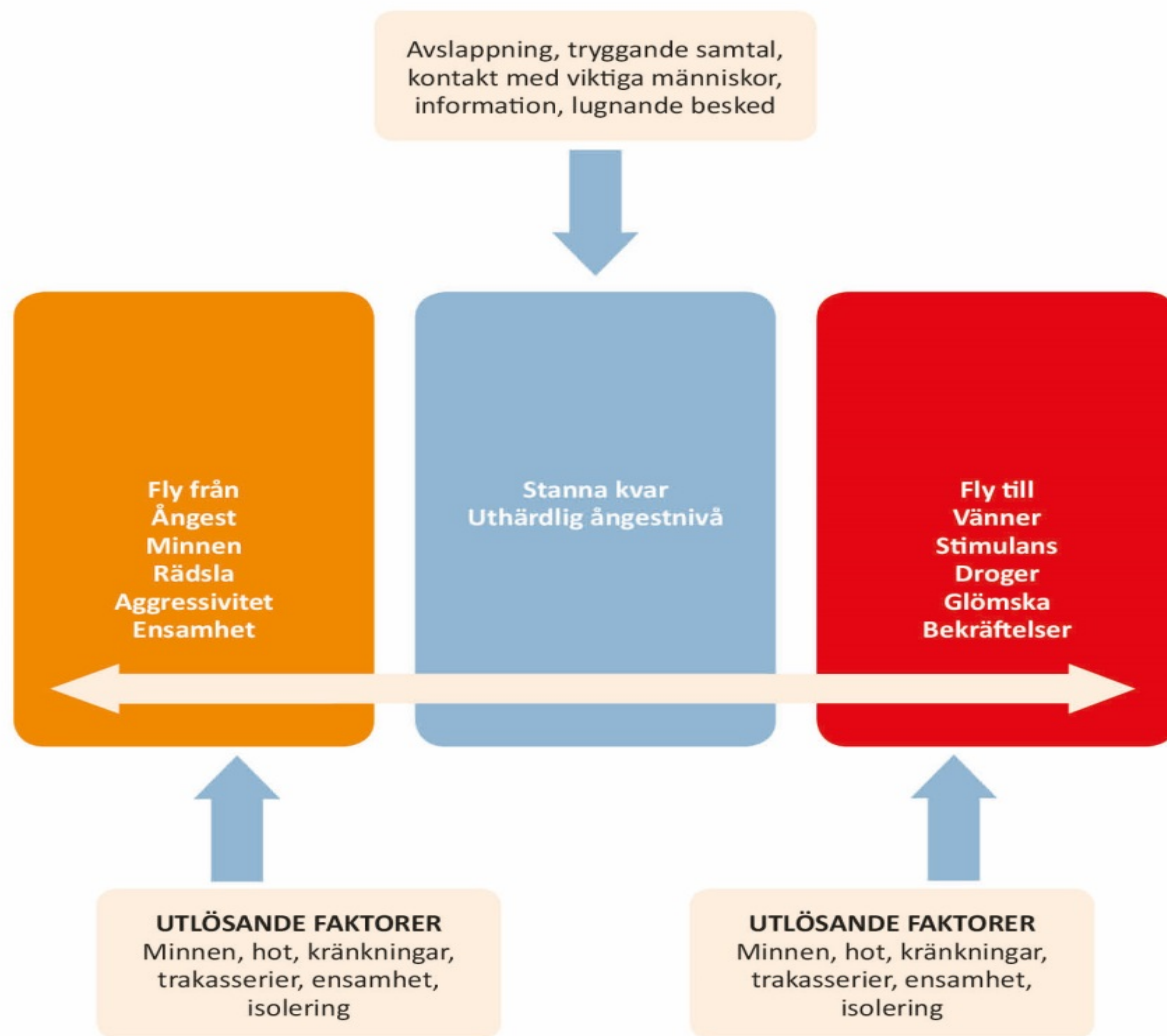
Howard Bath

- Trygghet
- Relationer
- Coping

I vardagen

- Delaktighet!
- Identifiera de påminnelser utlöser reaktioner (triggers)
  - sänggående, rumsvisitering, ensamtid, övergångar, aggressivitet, avvisanden, vissa personer som påminner (t ex män) med mera
- Identifiera varningssignaler!
- Hitta strategier för att reglera stressen. Samreglering!

Modell 2 – Fly från eller fly till?

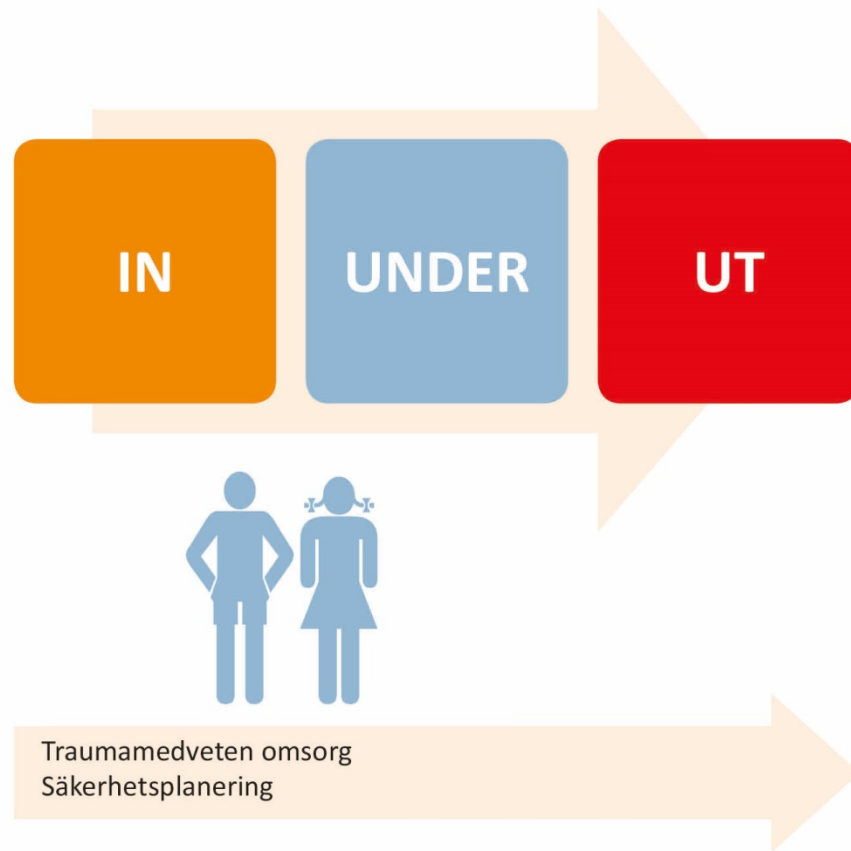

Stanna eller fly

Särskilda utmaningar

- Misstro
- Skam
- Bristande skydd
- Bristande kontaktnät
- Traumatiska erfarenheter och polyviktimisering
- Självskadebeteende
- Lojalitet med människohandlarna
- Språk och kulturbarriärer

UNDER

- Relationer
- Resan
- Trauman

UT

- Avslut viktigt oavsett vistelsens längd
- Var på resan är barnet? Vad är nästa steg?
- Fokus framåt
- Skapa hopp om en framtid!
Målet är att resan ska ta slut.

Resurser

Barn utsatta för människohandel – en nationell kartläggning 2012 - 2015

Rapport 2015:30

Människohandel med barn
Nationell kartläggning 2012–2015

Enkät till alla kommuner, Migrationsverket och frivilligorganisationer: kontakt med barn utsatta för människohandel under 2012 - 2015.

Uppföljande intervjuer

Material från förundersökningar

Manual vid misstanke om människohandel

Skydd och stöd till människohandelsoffer

Rapport 2016:5

Länsstyrelsen
Stockholm

För yrkesverksamma som
kommer i kontakt med
vuxna eller barn utsatta för
människohandel.

1. Identifiering
2. Initialt stöd och skydd
3. Långsiktigt stöd och
social inkludering
4. Återvändande
5. Straffrättsligt förfarande

Att uppmärksamma barnen

I samband med kontakt med hälso- och sjukvård

- psykisk, fysisk och sexuell hälsa

Utbildning av praktiker

Frågeformulär, t.ex. Spotting the signs (Rogstad, Johnston, 2014)

[Skriv ut](#)

[Dela informationen](#)

Prostitution och människohandel

Regeringen har givit Länsstyrelsen i Stockholms län i uppdrag att under 2011–2015 arbeta med samordning för att motverka prostitution och människohandel för sexuella och andra ändamål.

Länsstyrelsens uppdrag

Vårt uppdrag består av fyra delar:

- Att på nationell nivå samordna arbetet som bedrivs av myndigheter mot prostitution och människohandel för sexuella och andra ändamål och verka för stärkt samverkan mellan myndigheter, frivilligorganisationer och andra aktörer.
- Att utveckla och samordna arbetet mot människohandel och exploatering med särskilt fokus på att ge stöd och skydd till barn.
- Samordning för ett tryggare återvändande av personer som utsatts för prostitution och människohandel.
- Att utveckla stödprogram för rehabilitering av personer som utsatts för prostitution och människohandel.

Foto: FaceMePLS

Kontakta oss

Patrik Cederlöf
Nationell samordnare mot
prostitution och människohandel
010-2231275

Petra Tammert Seidefors
Utvecklingsledare
010-2231598

Charlotta Thorelius
Utvecklingsledare
010-2231599

Endrit Mujaj
Utvecklingsledare
010-2231650

Misstänker du människohandel?

Ring vår hotline:

010-223 11 40

eller e-posta

nmt.stockholm@lansstyrelsen.se

Dokumentation - nationell konferens 23-24 mars 2015

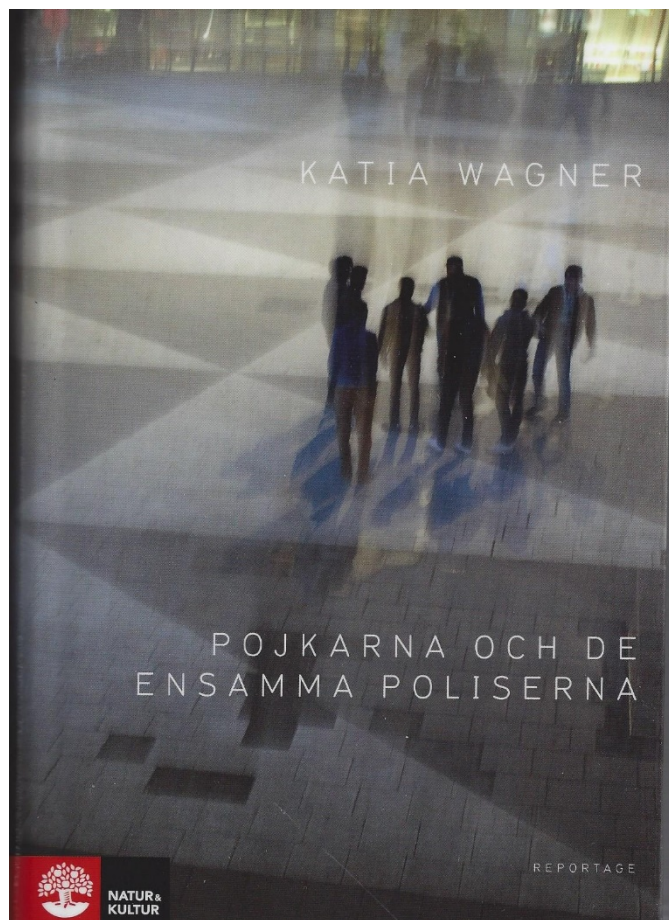
Plattformen civila Sverige mot människohandel (<https://manniskohandel.se/>)

Verkar för att förbättra samordningen av insatser till utsatta för människohandel samt att gemensamt motverka människohandel i alla former.

Samordnare Ninna Mörner

Exempel på medlemsorganisationer:

- ECPAT
- UNIZON
- Erikshjälpen
- Caritas Sverige
- Frälsningsarmén
- Novahuset
- Noomi, Hela Människan i Malmö

Katia Wagner (2017): Pojkarna och de ensamma poliserna.

Se även: Katia Wagner & Jens Mikkelsen (2013): De förlorade barnen.

Barnafrid
Nationellt kunskapscentrum

Barnafrid - Målgrupper

- yrkesverksamma som i sitt arbete möter barn och unga, och som har behov av ökad kunskap om våld och andra övergrepp.
- yrkesverksamma vid **relevanta myndigheter och organisationer inom olika politik- och verksamhetsområden.**
- yrkesverksamma som arbetar inom ramen för **Barnahusens verksamhet** samt **regionala utvecklingsenheter** eller **andra samarbetsorgan inom området.**

Uppdrag

- Samla kunskap
- Sprida kunskap
- Bilda nätverk
- Samverka med andra berörda aktörer
- Ansvara för omvärldsbevakning
- Initiera utbildningar
- Identifiera angelägna utvecklingsområden och årligen rapportera dessa till regeringen
- Vara en länk mellan forskning och praktik

Barnafrid
www.barnafrid.se